

اجرای تحقیق به
روش دلفی

عبدالرضا عالی زاده

انتشارات یوسف

۱۳۸۵

عالی زاده، عبدالرضا، ۱۳۴۷ -	
اجزای تحقیق به روش دلفی / عبدالرضا عالی زاده. -- تهران: یوسف، ۱۳۸۵.	
۱۴ ص. جدول.	
ISBN 964-91974-0-0 ریال ۱۳۰۰۰	
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا	
واژه نامه.	
۱. تکنولوژی -- آینده نگری. ۲. روش دلفی. الف. عنوان.	
۶۰۱	۳ الف ۲ / ۳۱۷۴
م۸۵-۵۴۸۲	کتابخانه ملی ایران

انتشارات یوسف

تهران: بالاتر از چهارراه پاسداران، خ عابدینی، خ جهانی نیا، کوچه لطیفی،

بین بست یکم، پلاک ۲، واحد ۴، تلفن: ۲۲۵۶۳۱۰۰

عنوان: اجزای تحقیق به روش دلفی

عبدالرضا عالی زاده

صفحه آرایشی: مرتضی ندیری

چاپ اول: ۱۳۸۵

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سپهر

این اثر با حمایت مرکز موسیقی و سرود سازمان صدا و سیما و جمهوری اسلامی ایران به چاپ رسیده است

شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۴-۰-۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه به قلم دکتر سهراب خلیلی شورینی
۱۳	دبایچه
۱۵	مقدمه
۱۹	فصل اول: تحقیق و انواع آن
۲۱	الف - انواع تحقیق براساس سودمندی و هدف
۲۲	ب - انواع تحقیق براساس روش و نحوه گردآوری اطلاعات
۲۴	ج - انواع تحقیق براساس نوع متغیر مورد بررسی
۲۵	د - انواع تحقیق براساس معیار زمان
۲۶	ه - انواع تحقیق براساس میزان ژرفانگری
۲۷	و- انواع تحقیق براساس سطح
۲۹	فصل دوم: روش دلفی
۳۱	تاریخچه روش دلفی
۳۷	تشریح روش دلفی
۴۵	چگونگی انجام روش دلفی
۵۱	نقاط قوت و ضعف روش دلفی

۵۵	الگوهای تجربی روش دلفی
۶۷	مصادق‌هایی از کاربردها
۹۳	پیوست‌ها
۹۵	پیوست ۱
۹۷	پیوست ۲
۱۱۱	منابع و مأخذ

www.ketab.ir

مقدمه به قلم دکتر سهراب خلیلی شورینی

رشته مدیریت هم مثل بقیه آثار و دستاوردهای تمدن غربی در ایران تغییر شکل و ماهیت یافته و شیر بی‌پال و دم و اشکم شده است. مثلاً در آغاز Business را بازرگانی و تجارت به معنای خرید و فروش ترجمه کردند و سپس که نتوانستند درس‌های تولید و عملیات و مفاهیم مقداری را در آن جای دهند، رشته دیگری اختراع کردند به نام "مدیریت صنعتی"! در واقع صنعت را در مقابل بازرگانی یا خدمات قرار دادند و بدین سبب هر دو را از محتوا تهی کردند.

برعکس رشته‌های مهندسی یا پزشکی و علوم پایه، برای ورود به رشته مدیریت رقابت چندانی وجود ندارد. کتاب‌های درسی این رشته همه مقدماتی و کهنه‌اند و برای تحصیلات تکمیلی به زبان فارسی کتاب‌های انگشت‌شماری وجود دارد. دانشکده‌های مدیریت غالباً با همان کتاب‌های عمومی و پایه که سابقاً به آنها کلیات می‌گفتند اداره می‌شوند. مثلاً هنوز کتاب‌های موزلیس، دکتر اقتداری، عزیز نبوی و مرحوم سجادی‌نژاد به میزان قابل توجهی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

کتاب‌های موجود را غالباً معلمان زبان و یا دانشجویان ترجمه می‌کنند و اساتید برجسته و مشهور رغبتی به این کار نشان نمی‌دهند. بیشتر کتاب‌های تألیفی متعلق

به کسانی است که کتاب‌های زبان اصلی را نمی‌توانند به خوبی بخوانند. از این رو کتاب‌های تألیف‌شده اکثراً آش در هم جوش یا گلی از هر چمن‌اند و ساختار قابل قبول علمی ندارند و از منبع و مأخذ معتبری هم برخوردار نیستند. اصولاً دانشکده‌های مدیریت هیچ کتاب و نشریه علمی در اختیار اساتید قرار نمی‌دهند و اساتید علاقمند، مجبوراند خود کتاب‌های مورد نیازشان را با هزاران زحمت تهیه کنند.

به علت ضعف زبان انگلیسی دانشجویان، استفاده از کتاب‌های اصلی تقریباً غیرممکن است و هنوز در دانشکده‌های مدیریت جزوه می‌نویسند یا جزوه می‌فروشند! به علت ساده‌انگاری مفرط، اکثر دانشگاه‌ها دوره دکترای مدیریت برقرار کرده‌اند که کیفیت چندانى ندارد و به هیچ وجه قادر نیستند دانشجویان را با دانش مدیریت در کلاس جهانی آشنا سازند. بدتر این که فارغ‌التحصیلان همین دوره‌ها به سرعت تبدیل به اساتید شده و با کیفیت کمتر از پیش، دوره‌ها را اداره می‌کنند.

در دانشکده‌های مدیریت مظلوم‌تر از همه، درس‌های مفهومی و غیرکمی‌اند، مثل رفتار سازمانی، برنامه‌ریزی و روش تحقیق. دانشکده‌ها تقریباً استاد متخصص روش تحقیق ندارند و هر استادی که درس کم بیاورد روش تحقیق درس می‌دهد. با روش تحقیق مثل زبان تخصصی برخورد می‌شود و فرض این است که همه اساتید از عهده آن برمی‌آیند. کتاب‌های روش تحقیق هم تعریف چندانى ندارند و غالباً توسط روانشناسان، متخصصان علوم تربیتی و اخیراً علاقمندان به عرفان و تصوف نوشته شده‌اند و ربط وثیقی با Business ندارند.

در این آشفته‌بازار دوست و همکار عزیز من آقای عبدالرضا عالی‌زاده یک کار نسبتاً تخصصی انجام داده‌اند. ایشان با توجه به اینکه پژوهش‌های دانشگاهی غالباً از روش‌های مناسب تحقیق بی‌بهره‌اند و آشنایی دانشجویان و پژوهشگران با روش‌های

تحقیق بسیار سطحی و مقدماتی است، یکی از روش‌های تحقیق مشهور و بسیار رایج در رشته مدیریت را به دقت مورد بررسی قرار داده و تنها در این زمینه مجموعه‌ای فراهم کرده که برای علاقمندان بسیار سودمند است. تا آنجایی که من می‌دانم نخستین بار است در این زمینه به زبان فارسی مجموعه‌ای منتشر می‌شود. من در روش تحقیق تخصصی ندارم لیکن از خواندن این مجموعه بسیار لذت بردم و نکته‌ها آموختم. بررسی جزئیات این مجموعه به عهده اهل فن است لیکن من به دلیل تجربه طولانی جسارت می‌کنم و در این مختصر به چند نکته اشاره می‌کنم که به نظرم برای برونرفرت از وضعیت فعلی رشته مدیریت سودمند تواند بود:

- فراگیری رشته مدیریت بدون تسلط بر زبان انگلیسی و بدون استفاده از متون اصلی کاملاً ناممکن و بی‌فایده است. مدیریت (که من آنرا مترادف Business می‌گیرم) بدون ارتباط با سازمان‌های جهانی و رویدادهای بین‌المللی چیز کم‌تأثیر و بی‌رمقی است.

- رشته‌های مدیریت بازرگانی و مدیریت صنعتی در دانشکده‌های ما هر دو "من درآوردی" است و بهتر است هر چه زودتر در هم ادغام شوند و رشته Business را تشکیل دهند.

- همکاری دانشکده‌های مدیریت با مدارس مدیریت خارجی ضروری و غیرقابل اجتناب است. در دو دهه گذشته فاصله آموزش‌های این رشته در ایران با آموزش‌های کلاس جهانی بسیار بعید و شگفت‌آور شده است و باید در این باره چاره‌ای اندیشید.

- توجه به دروس مادر (همچون روش تحقیق، کامپیوتر، زبان انگلیسی و ریاضیات)

- استفاده مناسب از پرداختن به باریکه‌های تخصصی چون سازماندهی، نوآوری،

رقابت، استراتژی و پرهیز از کلیات

و سرانجام در شرایط حاضر شایسته است که دانش‌آموختگان و دانشجویان رشته مدیریت خود همت کنند و سطح دانش خود را هر چه بیشتر ارتقا دهند تا بتوانند با مؤسسات آموزشی و پژوهشی و همچنین دانش کلاس جهانی ارتباط برقرار نمایند. این وظیفه خطیر البته کشتی طوفان‌زده سازمان‌های ایرانی را هم کمکی تواند بود.

سهراب خلیلی شورینی

مهر ۱۳۸۵

www.ketab